

El món rural no està en venda. Volem pobles vius.

Al món rural hem viscut una llarga història d'explotació i d'espoli de recursos. Des de temps immemorials, estats, imperis i organitzacions de tota mena han intentat posar la terra i les seves comunitats al servei dels projectes polítics de cada època. Però també hem bastit importants moviments de resistència que han lluitat per impedir-ho.

Actualment, les comarques rurals patim un embat sense precedents, en el context de les múltiples crisis d'un sistema global basat en el creixement il·limitat, que s'intenten resoldre desesperadament, no només a costa de les perifèries del Sud Global, sinó també dels territoris interiors.

Se'ns imposa una allau d'agressions de manera simultània, sense mesura, sense debat ni planificació. A tort i a dret, s'ataca la qualitat de vida de les nostres comunitats i la salut dels ecosistemes. I això succeeix en municipis despoblats, envellits i amb poca capacitat d'autodefensa. També en territoris prèviament transformats i desposseïts de la seva identitat i la seva història.

Inversors de tota mena i de tota procedència entren als pobles talonari en mà, creen enfrontaments entre veïns i municipis i converteixen la terra en un camp de batalla. Porten macroprojectes especulatius, extractivistes i contaminants, avalats pels actuals governs desenvolupistes. Sotmeten la ruralitat a noves lògiques de negoci, a les necessitats dels grans centres de consum i a un centralisme polític sense filtres.

Ara, el boom dels centres de dades i les gigafactories se suma a les bombolles de l'energia eòlica, la fotovoltaica, el biogàs i la biomassa; a les infraestructures de recepció i incineració de residus, a les infraestructures logístiques i de transport d'energia; als macropolígons i a la massificació turística; a l'espoli de l'aigua i a la destrucció progressiva del sòl agrari.

A més, polítiques com el PLATER o el projecte de llei de simplificació dels tràmits ambientals i urbanístics suposen veritables mesures d'excepció territorial i ens mostren amb nitidesa com el poder veu els nostres espais de vida i de treball.

Tot plegat és l'expressió d'una subordinació territorial que es recolza en l'extracció compulsiva de recursos, en l'abocament de deixalles i en l'ús del món rural com a espai d'oci.

Aquests processos no s'explicarien sense tenir en compte altres transformacions prèvies. L'expansió de l'agroindústria ha estat un dels macroprojectes de més impacte de les darreres dècades, ja que ha escombrat la petita pagesia, nombrosa i diversa, sobre la qual s'havien construït bona part dels equilibris socials i ambientals. Paral·lelament a aquesta transformació, la vida rural s'ha anat erosionant a causa del despoblament i de la implantació d'infraestructures derivades del model de societat industrial.

Aquesta modernització capitalista, d'estat i urbanocèntrica, ens ha deixat en terra de ningú, trencant formes de vida assentades durant segles, sense crear-ne de noves, i desconnectant la població del seu entorn. D'aquesta manera, s'han afeblit les comunitats locals i s'han generat importants mancances de serveis bàsics, en comparació amb altres zones més poblades.

Naltres, natres, natros, nosaltres

Davant de tot això, la gent dels pobles i les comarques hem decidit alçar-nos. Ens uneix la voluntat de viure en espais autònoms, saludables i amb futur.

Comencem a caminar cap al reconeixement complet de les desigualtats que vivim, dels espolis que patim i de les imposicions que suportem. Mai més acceptarem que les nostres reclamacions siguin menystingudes ni reinterpretades dins d'altres marcs d'anàlisi.

Enfilem l'autoorganització d'allò que som: el darrer subjecte a vertebrar i les darreres cultures a reconèixer. Venim de lluny i tenim tot el necessari per a la vida futura. Però exigim respecte pels nostres termes i per les nostres decisions.

Nou principis

Ara mateix, ens cal aturar l'embat, protegir-nos del desastre i preservar uns espais que seran imprescindibles en un futur proper. Però també hem d'anar més enllà i reflexionar sobre la ruralitat que volem, en com podem refer-la i sota quins principis.

- **RURALISME.** Pensem el món rural per a si mateix i no en funció d'altres territoris ni dels interessos d'altres actors econòmics; pensem els municipis per viure'ls i cuidar-los; tanquem la porta a l'urbanisme autoritari dels projectes estratègics, de les expropiacions forçoses, del fals interès públic; obrim-la al ruralisme dels pobles i de la terra.
- **REEQUILIBRI TERRITORIAL.** Apropar la gent als recursos i no pas els recursos on hi ha la gent. No podem permetre que els debats sobre els grans canvis que hem d'encarar com a societat continuïn obviant el desequilibri territorial. La Llei 23/1983 de política territorial ja preveia la necessitat de reequilibrar la distribució de la població del país. Tot i això, la població s'ha continuat concentrant en les zones urbanes i litorals, fet que ha accentuat les asimetries i ha reforçat el centralisme polític i cultural. Cal afrontar la necessitat de desurbanitzar el país i reequilibrar-lo, especialment a la llum de l'escenari climàtic i energètic actual.
- **NATURA I CULTURA.** Vivim en paisatges rics i diversos, fruit de la relació que hem establert amb l'entorn al llarg de segles. Sovint no ens adonem del seu valor i permetem que es transformin irreversiblement, sense un sentit col·lectiu i en contra de les nostres condicions de vida. Cal preservar cada tossal, cada espècie, cada element històric i cultural com a part d'una vida rural plena. Som part de la natura i hem de respectar-la. No podem perdre més paisatge. I ens cal la complicitat de l'art i la cultura, arrelats i compromesos amb un nou projecte de futur.
- **SALUT I QUALITAT DE VIDA.** Blindar l'espai rural com a font de salut i de qualitat de vida ha de ser una de les apostes per mantenir-lo habitat i habitable. Salvaguardar la població i el medi de la contaminació de l'aire, de l'aigua, de la terra i els aliments i garantir uns entorns de vida amables i assossegats, han de ser elements bàsics de la vida rural i una via fonamental per promoure la salut preventiva. No es pot separar la salut de la terra de la salut humana. Alhora, perquè un territori sigui viu, necessita els serveis, els equipaments i les infraestructures que permetin sostenir la vida de les persones que l'habiten, hi treballen i el cuiden. Repoblar les zones rurals requereix habitatge assequible, així com accés a la feina, a l'educació i a una mobilitat adequada.
- **RECUPERACIÓ D'UNA PAGESIA DIVERSA I DELS OFICIS ESSENCIALS PER A LA VIDA.** Repoblar el món rural va molt més enllà de tornar a omplir les cases. Ens cal recuperar les estructures que donaven sentit a habitar-lo i que permetien gestionar els termes. Cal multiplicar la pagesia, tornar a fer-la nombrosa, diversificada i autònoma, juntament amb totes aquelles ocupacions (noves i velles) que poden donar sentit als pobles. Davant les distopies tecnològiques d'un món cada cop més tecnificat, deshumanitzat i insostenible, recuperem les habilitats pràctiques que ens permetin viure d'una manera rica i autònoma.

- **SUBSIDIARIETAT POLÍTICA I ECONÒMICA.** Del poble a la comarca, de la comarca a la vegueria, de la vegueria al país, del país al món. Cal enfortir la cultura política de base i recuperar la presa de decisions a l'escala local. Alhora, cal reorganitzar l'economia en una escala més propera, més ecològica, d'acord amb els recursos disponibles, presents i futurs. Tot allò que puguem decidir, produir i consumir autònomament a escala local no cal anar-ho a buscar a una de superior.
- **ENERGIA, LA JUSTA.** Cal superar l'actual sistema energètic i revolucionar les relacions de poder que el sostenen, apostant per les fonts renovables però sense destruir els espais naturals ni els sòls agraris. Tal com preveu la Llei 16/2017, aquesta transformació ha de basar-se en la proximitat, ocupar els espais ja alterats i implicar la població local en la generació distribuïda d'energia. Cal planificar les necessitats energètiques, adaptar-les als recursos disponibles a llarg termini i tot seguit implementar les infraestructures necessàries. I no pas a la inversa, com s'està fent en l'actualitat.
- **COOPERACIÓ I COMUNITAT.** La cultura cooperativa i associativa és una eina fonamental per afrontar els reptes d'inclusió i justícia social al món rural, i un referent per articular-lo com a subjecte polític. Després del declivi que han patit el cooperativisme i les estructures comunals en les darreres dècades, al món rural està sorgint una nova onada de projectes cooperatius i comunals que obren noves oportunitats de vida a través de l'ocupació, la socialització, l'accés a l'habitatge i els serveis a les persones.
- **DECREIXEMENT.** La visió extractivista del territori parteix d'un model econòmic de creixement il·limitat, desvinculat dels límits biofísics. Actualment, però, ja topem amb aquests límits: canvi climàtic, pèrdua de biodiversitat, contaminació i crisi hídrica, juntament amb l'escassetat creixent de recursos i materials crítics, com ara el dièsel, el coure, la plata i l'urani. No podem sostenir l'actual sistema econòmic a base d'extreure recursos cada cop més escassos. Persistir en aquesta lògica pot destruir el medi rural i les bases mateixes de la vida. Davant d'aquesta situació, cal replantejar les polítiques i estratègies col·lectives i orientar-les cap al decreixement: un procés democràtic i planificat per adaptar l'economia als límits ecològics, tot garantint unes condicions de vida bones i equitatives per a tothom.

Reclamacions urgents

1. **Retirada del projecte de llei de simplificació dels tràmits ambientals i urbanístics i del PLATER.**
2. **Moratòria per a la instal·lació de centrals eòliques i solars en sòl natural o rústic** i obertura d'un debat rigorós sobre les necessitats energètiques, les capacitats productives del país. Inici d'una planificació participativa de la implantació de les renovables, que doni veu a totes les parts afectades i responsable, sostenible i justa, i que posi l'energia al servei de la gent.
3. **Moratòria als megacentres de dades.** Aturada temporal o definitiva tant els projectes en fase de planificació com dels que ja s'estan tramitant. Condicionament del futur d'aquesta indústria a estudis elaborats amb el suport de la comunitat científica que determinin si aquests centres són compatibles amb els límits de disponibilitat d'aigua i energia, i amb els límits territorials i climàtics.
4. **Moratòria en la tramitació de les centrals de biogàs,** seguint l'exemple de la Comunitat Foral de Navarra. Publicació detallada dels excedents reals de nitrogen per municipi i explotació ramadera, com a base del debat sobre la necessitat d'aquestes infraestructures.

5. **Moratòria immediata en la tramitació de línies MAT i macroprojectes energètics** i obertura d'un procés de debat i planificació democràtica que garanteixi la participació de les zones rurals i el seu poder de decisió. Aturada de les polítiques de fets consumats que apliquen els governs i les administracions mentre es duen a terme els processos de planificació i que poden comportar efectes irreversibles.
6. **Moratòria efectiva de la construcció i l'ampliació d'abocadors, i de l'augment de la incineració i la neoincineració.** Aprovació d'una llei amb mesures concretes que contribueixi a transformar el model de producció i distribució, eviti l'augment de la quantitat i toxicitat dels residus generats, permeti reduir la fracció resta o de rebuig i faci assumir als productors els costos que els corresponen, d'acord amb la jerarquia d'actuacions establerta per la Directiva europea de residus.
7. **Paralització immediata dels macroprojectes que s'intenten imposar sobre les comunitats locals** i que no compten amb un consens social ampli (Gigafactoria d'IA de Móra d'Ebre, fàbrica LOTTE a Mont-roig del Camp, Agroparc de Casa Ametller a Gelida, incineradora Tracjusa de Juneda, macrogàs de la Sentiu Bioenergy SL, entre moltes altres).
8. **Consultes socials vinculants** com a mecanisme de resolució de conflictes locals derivats de la implantació de macroprojectes.
9. **Bloqueig de les compres especulatives de terres per part de fons d'inversió i empreses alienes a la pagesia,** mitjançant l'exercici del dret de retracte per part de l'Administració, amb l'objectiu de constituir un banc de terres públic i comunitari destinat a facilitar el retorn a l'activitat agrària i la seva recuperació.
10. **Protecció efectiva del sòl agrari,** amb la prohibició de qualsevol mena de construcció urbanoindustrial en sòls de les classes agrològiques I i II, així com de l'aplicació de llots i digestats procedents de residus urbans i industrials en sòls agraris.
11. **Pla de xoc per mobilitzar l'habitatge buit als pobles,** que prioritzi l'aprofitament del parc d'habitatges existent davant de la nova construcció, i inclogui la creació d'una gestora d'habitatge rural pública i comunitària.
12. **Elaboració d'un currículum per a l'escola rural,** vinculat al poble, la comarca o l'entorn territorial i prou flexible per adaptar-se a les característiques pròpies de cada escola i localitat. Cal que l'aprenentatge i els resultats permetin afavorir les característiques de cada poble i del conjunt del món rural, obrin perspectives de futur en l'àmbit laboral i possibilitin que els joves comencin a pensar que el seu futur no queda forçosament lluny de casa.
13. **Avaluació preceptiva, independent i pública de l'impacte en la salut** per a tots els macroprojectes, que tinguin en compte els efectes acumulats. Garantia dels serveis sanitaris de proximitat.

Annex. Convocats de la mobilització 'El món rural no està en venda. Volem pobles vius' del 15 de novembre a Móra d'Ebre.

1. Àgora Pallaresa
2. ASAASA - Defenseu l'Alta Segarra
3. Assemblea Pagesa de Catalunya
4. Associació per al desenvolupament integral de la Vall del Corb
5. Associació Sediments
6. Aturem els molins
7. Aturem la Gigafactoria d'IA
8. Aturem Hard Rock
9. Aturem l'Incineradora de Juneda
10. Cardener Viu (Callús, Súria)
11. CEPA-EdC
12. Col·lectiu Salvem Mont-roig
13. CGT Terres de l'Ebre
14. CGT Baix Camp-Priorat
15. Confederació anarcosindicalista AIT Tarragona
16. El Brot
17. Ecologistes de Catalunya –EdC
18. Ecologistes en Acció GETE
19. Empordà d'Empeus
20. Gent del Matarranya
21. GEPEC-EdC
22. Moianès pel Decreixement
23. Naturalistes de Gelida
24. No a la Mat Aragó Catalunya
25. No Normal Tarragona
26. Horta Lleida - Pobles Vius
27. La Geneta ecologista
28. La vall sostenible
29. Lleida contra la MAT
30. IPCENA
31. Plataforma Arnes
32. Plataforma Gandesa
33. Plataforma pel riu Siurana
34. Plataforma Orta
35. Plataforma Ciutadana Residu Zero (PCRZ)
36. Plataforma Territori Sostenible
37. Preservem l'Anoia
38. Provocant la pau
39. Pobles Vius Anglesola- Vilagrassa
40. Pobles Vius (La Sentiu-Bellcaire)
41. Pobles Vius Plans del Segrià Nord
42. Protegim Montmagastre
43. Prioritat
44. Puigcerver Lliure
45. Repoblem
46. Resistència Sonora
47. Revolta Pagesa
48. Salvem els Masots

- 49. Sió Viu
- 50. Stop Agroparc
- 51. Stop biogàs Plans de Sió
- 52. Terra Alta Viva
- 53. Ustec-STEs (IAC)
- 54. Xarxa Catalana per una Transició Energètica Justa
- 55. Xarxa Sud